

**R. P. Francisci Svarez Granatensis, E Societate Iesv
Doctoris Theologi, Et In Connimbricensi Academia
Sacrarum Litterarum primarii Professoris Opvs, De Virtvte
Et Statv Religionis**

Qvo Quid Contineatvr, Index proximus indicabit

De Obligationibus Religiosorum ex Regula, Prælatione & subiectione
regulari prouenientibus, De varietate Religionum tam in genere, quàm in
specie, De Religione Societatis Iesv in particulari

Suárez, Francisco

Mogvntiæ, 1626

IV. Corollaria tria, siue conclusiones ex principali superioris capitis
conclusionem deducuntur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-93501](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-93501)

superioris arbitrio, & ideo dominum illud, quali materialiter ibi manet, seu de facto, & non de iure, ac vi ipsius voti, nihilque proinde statui perfectionis obstat. Sicut vinculum matrimonij, quod manet in coniugato, qui ex legitimo consensu coniugis post consummatum matrimonium professus est, nihil obstat statui perfectionis, quia veluti materialiter tantum, & non ex vi assumpti ibi manet, neque aliquem usum postulat, qui perfectionis statum impediatur. Neque verba Innocentij obstant, quia non loquitur de statu religionis in communi, sed in particulari, de monachatu, de cuius speciali ratione est ille modus paupertatis, imo etiam est de ratione voti solennis paupertatis, non tamen propterea necessarium est, ut sit declaratione status religiosi in genere, vel cuiuscunque speciei eius, possunt enim varij status religiosi, quasi distincte differre in propriis conditionibus aliquo modo essentialibus, ut aperte supponit Concil. Trident. sess. 25. cap. 1. de regul. cum omnibus regularibus precipit, ut fideliter obseruent, quae ad suae professionis perfectionem, ut obedientiam, paupertatem, & castitatem, ac si quae alia sunt alicuius regulae, & ordinis peculiaris vota, & praecipua, ad eorum respectum essentiam, necnon ad communem victum, & vestitum pertinentia. Sed de hac paupertate, & difficultate iterum lib. sequenti a cap. 4. quaestionem propriam instituemus.

CAPUT IV.

Deducuntur aliquot corollaria ex praecedente doctrina.

Primum corollarium.

I. EX dictis in superiori capite, antequam eius rationi dubitandi satisfaciamus, (quod capite sequenti praestabimus) inferitur, assertiones ibi positae quibus statuimus scholasticos Societatis per vota tantum simplicia in ea incorporatos, esse vere ac propriè religiosos, non solum cepisse habere veritatem à tempore dictarum constitutionum Greg. XIII. sed antea, scilicet ab initio approbationis Societatis, ex quo talia vota coeperunt in ea fieri, tanquam in religione approbata, & admitti Apostolica auctoritate. Probat, quia decreta illa Gregorij quoad hanc partem, non sunt factiva (ut sic dicam) seu constitutiva, sed declarativa; quae autem huiusmodi sunt, non tantum in praesens, vel futurum tempus, sed etiam in praeteritum extenduntur, iuxta communem sententiam quam referunt & sequuntur Felin. in cap. vlt. de constit. Sylu. verb. *Lex* q. 23. & Nauar. comment. 4. de regular. num. 43. Antecedens probatur primò, quia Gregorius in suis constitutionibus nihil adiunxit huic statui, quod ad statum religionis simpliciter necessarium esset. Nam licet in posteriori constitutione, *Ascendite Dominum*, specialiter addiderit, ut emittentes haec vota, illis duranti in inhabiles sint ad matrimonium contrahendum, & quoad hanc partem constitutio fuerit dispositiva, & non declarativa, quae praeteritum tempus non comprehendit iuxta c. 2. de Constit. Nihilominus iam antea idem Pontifex in bulla, *Quanto fructuosius*, declarauerat per illa tria vota constitui statum verè religiosum, & consequenter supposuerat illam inhabilitatem, quae tunc non erat, non esse de substantia status religiosi, licet postea ob quandam maiorem decentiam, & ad occurrendum incommodis, quae experientia docere potuit, adiuncta fuit.

II. Secundo idem probatur ex verbis eiusdem Pon-

tificis. Nam in priori bulla, *Quanto fructuosius*, post approbationem instituti motu proprio, & ex certa scientia, & à plenitudine potestatis factam, subdit. *Ad hac dictam Societatem firmo nostri declarationis subsidio communitate volentes, statuimus, atque etiam decernimus, non modo eos, qui in coadiutorum formatum, seu spiritualium, seu temporalium gradum, & ministeria admittuntur, sed etiam alios omnes, quoscuque, qui in ipsa Societate admitti biennio probationis peracta tria praedicta vota, tametsi simplicia emiserim, emittentque in futurum verè, & propriè religiosos fuisse, & esse, &c.* Vbi ponderanda sunt illa verba, *Firmo nostra declarationis subsidio*, quae satis ostendunt illam constitutionem, magis esse declaratiuam, quam constitutiuam. Vnde quod postea dicitur, *statuimus, & decernimus*, magis de statuto confirmante, quam de nouo aliquo constituyente, intelligendum est, seu de statuto praecipiente, ut talis declaratio tanquam vera, & certa teneatur, ut ibi statim praecipitur. Denique illa verba *esse, & fuisse*, satis conuincunt illam legem esse declarationem, alioquin non potuisset in praeteritum ferri. Vnde alia constitutione, *Ascendite Dominum*, refertur Gregorius illam priorem, vocat illam declarationem, decretum, praecipuum, & interdictum suum. Et inferius similiter subdit. *Statuimus, atque decernimus tria vota huiusmodi esse simplicia ex huius sedis institutione, ac nostra etiam declaratione, & confirmatione, esse verè & simpliciter religiosa vota, & in dicta Societate tanquam in religione approbata per sedem eandem fuisse admissa, & esse.* Vbi attente considerandum est, institutionem sedis, declarationem autem sibi Gregorius tribuere, quia ipse re vera non instituit, neque primum probauit hunc modum religiosi status, sed praedecessores eius rem ipsam instituerunt. Ipse autem expresse declarauit, quod in re illa iam constituta continebatur.

Quod tertio ostendi potest ex bullis & confirmationibus priorum Pontificum. Nam Paul. III. in secunda bulla confirmationis auctoritate Apostolica concedit, ut per huiusmodi vota per se ipsos in Societatem admitti, & Societati aggregari. Et in bulla 4. prohibet huiusmodi scholares transire ad aliam religionem excepto Carthusienium ordinem, imò eos inhabiles ad quamcunque aliam professionem faciunt Pius IV. & Pius V. in bulla anni 1565. quae incipit, *Aequum reputamus*, quae à priori edita, & à posteriori publicata, & confirmata fuit. Nunquam autem Pontifices prohiberent his personis transitum ad religiosum statum, nisi eos veros, ac perfectos religiosos esse supponerent: & ita in praedicta bulla saepe eos religiosos appellant. Et è contrario apostatas vocant, & tanquam desertores status religiosi puniunt eos, qui post hac vota sine licentia superiorum hunc statum relinquunt: ergo supponunt eos esse in vero statu religioso. Et confirmatur, quia Pius V. in bulla 3. anni 1571. quae incipit, *Dum indifferenter*, declarauit Societatem, (etiam si Collegia habeat, quae ex propriis redditibus sustentantur) propositum, ac singulas personas eius verè, & non sibi manducantes fuisse, esse, & fore: & inter aliorum fratrum, & religiosorum mendicantium ordinis, aliquos fratres, & religiosos mendicantes, prout illos nos conuenerimus, & conueneri debere, ac omnes, & singulas iam iuris, quam hominum dispositiones in suum religionis, seu fratrum mendicantium, nunc & praeteritum emanatas, etiam in Societate, illisque damnum, Collegis, Praepositis, & alijs religiosis locum habere. Quibus verbis non minus expresse quam Gregorius declarat, has personas, & religiosas esse, & sub mendicantibus comprehendi, idque sub his iuribus, & dispositionibus, quae in fauorem religiosorum, seu

seu mendicantium facta fuerint. Et si attentè inspicatur contextus Pontificis, facile intelligitur illam constitutionem, quoad hanc partem potius esse declarationem ad tollendam omnem ambiguitatem, ut ibidem dicitur, quam nouam dispositionem. Potest etiam hoc confirmari ex Conc. Trid. sess. 25. cap. 16. de regul. in illis verbis. *Per hac autem sancta synodus non intendit aliquid innovare aut prohibere, quin religio clericorum Societatis IESV, &c.* Vbi nomine religionis sine dubio totam Societatem comprehendit, quatenus suis omnibus membris constat, & ibi tacite approbat hoc institutum, quatenus in eo præter novitios varij sunt religiosorum gradus, quia omnes verè religiosi sunt, etiam si non omnes solenniter professi sint, ut clarius Greg. XIII. postea declarat.

Vltimò probatur ratione, quia ipsemet Gregor. XIII. suam declarationem confirmat, nimirum quia huiusmodi persona, per hæc tria vota, ut substantialia religionis se tradunt Societati, & in ea tanquam in religione ab Ecclesia approbata, se totos diuino seruitio in perpetuum consecrant, ex quo inferri illos esse verè, & propriè religiosos. Illud autem assumptum verum fuit à principio, ex quo post approbatam Societatem talia vota in ea heri cœperunt, ut per se notum est: ergo & consequens illud semper verum fuit, nam in illo antecedenti continetur sufficiens, & adæquata causa consequentis seu status verè religiosi. Confirmatur, ac declaratur nam cum Gregorius illam declarationem fecit, non minus certum fuit eos, qui iam erant in Societate, esse verè ac propriè religiosos, quàm eos qui fuerint deinceps in ea admisi, ut constat ex verbis eiusdem constitutionis, & ex communi omnium sensu, & quia non aliter vota emittunt, vel in Societatem admittuntur posteriores, quàm priores. Non poterant autem illi qui iam erant in Societate, si iam non fuissent veri religiosi incipere esse tales propter solam extrinsecam constitutionem Pontificis: quia non potest Pontifex facere de non religioso, religiosum sine voluntate eius, maxime cum non addiderit religioni nouam approbationem, neque nouam potestatem admittendi concessit, nec nouum modum traditionis, aut acceptationis eius instituit: ergo necessario dicendum est, omnes huiusmodi personas, semper, & à principio extitisse verè ac propriè religiosas. Tandem confirmatur à posteriori. nam votum religionis impletur in Societate, etiam in hoc gradu, etiam sine spe transeundi ad professorum gradum, sed tantum coadiutorum formatorum. Imò etiam si votum religionis factum sit de quacunque alia religione determinata, potest in hæc vota commutari, ut constat ex summa priuilegiorum Societatis §. 2. & 3. quod multò ante constitutionem Gregor. XIII. verum habuit. Ergo signum est per hæc vota semper fuisse constitutos verè religiosos, alioqui per illa non impleteretur religionis votum.

Corollarium secundum.

Secundò inferitur ex dictis, quàm sit certa hæc veritas à Pontifice declarata. Existimo enim esse omnino infallibilem, ita ut sine errore in inde negari non possit. Ratio est, quia sententia Pontificis in his, quæ ad doctrinam pertinent, infallibilem continet certitudinem, ex Christi institutione, & promissione. Ego rogavi pro te, ut non deficiat fides tua, & tu aliquando confersus confirma fratres tuos. Luc. 22. & Matth. 16. Tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam, & porta inferi non prævalerunt adversus eam. Et concessio facta est Ioan. 21. Pascis oves meas. Quæ testimonia ita sunt ab Ecclesia intellecta, &

perpetua traditione, ac Patrum, Conciliorum, & ipsorum Pontificum definitione firmata, ac declarata, ut suppono ex propria materia: & videri possunt, quæ Gratianus congerit d. 12. sui decreti, & 24. q. 1. per plura capita & latè Bellarmin. lib. 4. de Summo Pontifice, à principio per aliquot capita, & Turrecr. in Summa lib. 2. cap. 10. & ob hanc rem observatum semper in Ecclesia fuit, ut grauiores fidei quæstiones, & causæ ad Romanam sedem, tanquam ad fidei cathedram, & magistratam referrentur, ut dicitur in cap. *Maiores*. de baptismo, & sumitur ex cap. *Damnatus*. de Summa Trinitate, & fide catho. & cap. *Fideli*. eodem tit. in 6. cap. *Ad abolendam*. de hæreticis. cap. *Præceptis*. & cap. *Non decet*. d. 12. & cap. *Nullus*. d. 19. Ac tandem ex Concil. Florentin. in decreto vnionis, & ex Tridentin. sess. 7. can. 3. de Baptismo. & sess. 25. circa finem decreto de delictu ciborum, & plura referunt citati auctores. Si maneat de catholicis institutionib. ca. 45. Valde autem diminuta fuisset Christi D. providentia circa suam Ecclesiam, si in decidendis talibus quæstionibus ex cathedra, Vicarium suum labi permitteret. Neque ipse iuste posset sub anathematis vinculo subditos compellere ad standum his declarationibus, seu definitionibus, si in doctrina tradenda errare posset. Cum ergo ostensum sit, prædictam constitutionem continere declarationem cuiusdam veritatis valde necessariæ ad mores Ecclesiæ, & ad quietem, & pacem animarum, planè talis declaratio infallibilem continet certitudinem.

Et hoc confirmari potest ex doctrina Theologorum, & catholicorum omnium, qui pro certo habent, Summum Pontificem non posse errare in doctrina morum Ecclesiæ tradenda: de qua re videri possunt auctores paulò antè citati: nam hæc doctrina multum pertinet ad bonos mores, & ex opposito multa inferri possunt absurda, & scandalosa in Ecclesia, quæ paulò inferius, in 3. corollario numerabimus, ut hæc veritas notior fiat. Et è conuerso si hæc declaratio Pontificis falsa esse posset, ex illa multa absurda, & contra bonos mores sequeretur, ut quòd status religiosus commutaretur in non religiosum, & quod votum religionis impleteretur sine statu religioso, & similia.

Nec sufficit dicere doctrinam hanc non pertinere ad vniuersalem Ecclesiam, sed ad quandam particularem religionem, vel potius ad quandam partem eius, & idè non necessariò habere illam infallibilitatè, quam in proponenda vniuersali Ecclesiæ doctrina morali Pontifex habet. Hoc (inquam) dici non potest: primò quia non solum pertinent ad vniuersalem Ecclesiam ea, quæ ad omnes Ecclesiæ status, vel ordines pertinent, sed etiam ea, quæ licet in vno statu particulari versari videantur, ad vniuersalem Ecclesiam quouis modo pertinent. Huiusmodi autem est bonum vniuersi religionis, quod in præfenti declaratur primò, quia hæc religio per totam Ecclesiam diffusa est, & ex tota Ecclesia possunt ad illam homines recipi, & vocari. Secundò, quia hæc veritas omnibus fidelibus proponitur, & secundum illam iubentur omnes & sentire, & iudicare, & operari ut in eadem constitutione exprimitur. Tertiò, quia sicut Societas in totius Ecclesiæ vtilitatem instituta est, ita certitudo, & firmitas circa statum eius, & veram doctrinam ad eam pertinentem, ad eiusdem Ecclesiæ vtilitatem spectat. Quod videtur idem Pontifex Gregorius insinuasle cum dixit: *Nes vniuersalis Ecclesia vilitari, quam eximiat, & inconcusso dictæ Societatis instituto, & religiosa scholis educatione sentimus, & maiorem in dies speramus, proficentes, & præterea eiusdem Societatis indemnitas, paci, quieti, & incrementis consulete volentes, motu simili*

VI.
Confirmatur ex omnium catholicorum sensu
Vide etiam in tom. de fide disp. 5. sect. 8. n. 7.

VII.
Vnum esset
giur. aduers.
sacricium.

V.

Probatur
ex fide.

Ex certa scientia &c. Et confirmatur. Nam ob hanc causam certum est, & supra ostensum, Summum Pontificem non posse errare in approbatione alicuius religionis in particulari, tum quia, licet una religio particularis videatur, tamen vniuersali Ecclesie proponitur, & in omnes redundare potest; tum etiam, quia si in una errare posset, in qualibet posset, & ita omnia essent incerta, & periculis exposita: ergo idem in presenti dicendum est, quia non minus graue est in Ecclesia approbare, seu declarare aliquem statum, ut verè ac propriè religiosum, ac perfectionis: quam approbare religionem, imò vnum in altero includi videtur. Et confirmatur, quia Pontifex in declarando aliquo iure, an diuinum sit, vel humanum, infallibilem habet auctoritatem: quis enim dubitet Concilium Tridentinum, cum definit sacramenta omnia, esse de iure diuino instituta, aut confessionem ex præcepto diuino præmittendam esse ante communionem, quando intercedit conscientia peccati mortalis, infallibilem doctrinam tradere? Aut quis neget Summum Pontificem habere in huiusmodi doctrina tractanda æqualem, vel maiorem potestatem? Hæc autem declaratio, nihil aliud est, quam explicatio iuris diuini, vel humani, quod circa statum religiosum, & institutionem eius per vota simplicia, vel solennia interuenit: ergo cum facta sit Pontificia auctoritate, infallibilem habet certitudinem. Denique alia decreta, quæ Pontifices ediderunt, declarando particularia instituta aliarum religionum; tanquam certa, & firma à catholicis omnibus recipiuntur, ut constat ex cap. cum ad monasterium, & cap. vltim. de statu Monachorum. quæ tractant de religione Sancti Benedicti, & ex cap. existit. de verbis, significat. in 6. & in Clement. Existit. eodem titulo, quæ pertinent ad religionem Minorum. Non est autem minoris auctoritatis hæc declaratio Pontificia; quia nec materia minus grauis est, nec potestas minor, nec verba minus clara, & euidentia, ut iam dicam.

VIII.
Alterum est
fugium tur-
pis erro-
neum.

Recognouit enim hanc Pontificiam auctoritatem, & potestatem quidam prædictæ veritatis, & declarationis impugnator, cuius mentionem fecit idem Pontifex Gregorius in constitutione, *Assistente Domino*. Et propterea, ut ibidem dicitur, ausu temerario peruersè interpretari mentem Pontificis aggressus est, imò sententiam eius reuicere, dicens, priuato sensu loquutum fuisse, & ut priuatum Doctorem errare potuisse, & ex falsa informatione errasse. Quamuis autem in hac censura turpiter, & manifestè ipse errauerit, ut statim ostendam à num. 12. illud tamen, quod tacitè supponit, libenter accipimus, nimirum non potuisse Pontificem in ea doctrina errare, si non ut priuatus Doctor, sed ut Pontifex locutus fuit; non enim sine causa impugnator ille ad priuatum sensum Gregorij diuertere conatus est, ne Pontificiam auctoritatem, & cum illa catholica doctrina certitudinem impugnare, & quantum in ipso esset, labefactare videretur.

IX.
Dicit erroris
impugnandi
fontes, & im-
pugnatio ex
verbis Pon-
tificis.
Quid opere-
tur dictio,
Motu pro-
prio.

Illud autem subterfugium, vel ex nimio affectu dicti erroris impugnandi societatem, vel ex ignorance verborum Pontificis videtur profectum. Tria enim sunt verba in illis decretis, quæ his falsis interpretationibus omnem viam præcludunt, scilicet, *motu proprio*, *ex certa scientia*, & *ex plenitudine potestatis*. Primum scilicet, *motu proprio* (ut Doctores dicunt) excludit subreptionem à literis Apostolicis, id est, facit, ut contra Breue Pontificium allegari non possit surreptio. Argumento cap. Si motu proprio, de præbendis. in 6. vbi dicitur concessionem beneficii, quam Pontifex alicui facit habenti aliud, quod Pontifex ignorabat, nec illi propositum fuit, esse validam, si gratia motu proprio facta est: subreptionem ve-

ro, si ad petitionem partis: & ratio optima ibi adiungitur, quia prior gratia ex mera liberalitate facta est. Declaratur autem nunquam ita fieri, nisi quando expressè explicatur per illa verba, *Motu proprio*. Super quem textum plures effectus huius clausulæ referuntur, quos latè sequitur, & refert Rebuffus in concordatis tit. de forma mandati Apostolici. verbo, *Motu proprio*. Ex quibus ad rem præsentem maximè facit, quod quando est clausula, *Motu proprio*, non admittitur pars ad probandum contrarium; quia esset arguere Summum Pontificem de mendacio: de quo videri potest Bertrandus consil. 35. & 202. in fine tom. 1. Staphilæus de literis gratiæ, & iustitiæ, & Couar. in cap. Alma Mater l. p. 37. num. 2.

Quia verò licet hæc particula excludat subreptionem ex taciturnitate, non tamen excludit omnem deceptionem, nec purgat omnem falsitatem, ut iidem authores aduertunt, ac latè Sanchez lib. 5. de matrim. disput. 4. & 21. à num. 47. ideo præter illam particulam additur, *Ex certa scientia*. Per quæ verba Pontifex indicat, se non de deceptione aliqua, sed ex vera, & perfecta informatione concedere, ut Staphilæus supra dicit, num. 10. Et ideo sicut non admittitur aliquis ad probandum contra particulam, *Motu proprio*, Pontificem solum ad initiationem partis processisse, quia esset illum mendacij arguere, ita quando Pontifex profiteretur se procedere ex certa scientia, nemo prudens potest respondere, ex ignoracione, aut falsa informatione id egisse, quia hoc est mendacij arguere ipsum Pontificem: Quod maximè in presenti verum habet. Nam cum in priori bulla Papa in declaratione dixisset, se id facere ex certa scientia, in posteriori non oblitante alterius interpretatione, & obiectione, hoc ipsum confirmat.

Additur verò particula, *De plenitudine potestatis*. Quanquam enim, quod Papa motu proprio operatur, præsumatur ut plenitudine potestatis, ut innotat tractat. Glossa, & Doctores in cap. Ad hæc de refer. l. p. 1. & Felin. in cap. causam 2. de testibus colum. 4. Quod etiam affirmat de altera clausula, *Ex certa scientia* in cap. cum inter, de except. num. 5. & sequentibus. Panormit. in cap. ea qua. de sententia & re iudic. num. 8. Tamen ad tollendam omnem ambiguitatem expressè additur illa particula: quia non poterat clarius exprimi Pontificem operari, ut Pontificem, & non ut priuatum personam, quam dicendo, se hoc declarare ex plenitudine potestatis: hanc enim non habet nisi quatenus Pontifex est. Et quia potestas debet esse accommodata actui, certum est hic non esse tantum sermonem de potestate iurisdictionis, sed maximè de potestate quæ clausula sua appellatur: nam hæc erat per se necessaria ad hanc declarationem faciendam. Potestatis autem plenitudo in hoc genere nihil aliud est, quam quod potestas sit, ad docendum cum assensu Spiritus sancti, ac certitudine infallibili; ergo repugnat expressis verbis Pontificis dicere, illum esse locutum priuato sensu, & ut particularem Doctorem. Et hoc significauit idem Pontifex, quando veluti perstringens dictos impugnatores dixit, *Quia etiam nos supra dictam motu simili, & ex certa scientia, & de Appellatua potestatis plenitudine decernentes, ac præcipientes, priuato sensu loquutos fuisse: ac tanquam priuatos Doctores non potuisse. Ac si diceret, quo nil poterat absurdius repugnari, magisque nostris verbis & intentioni repugnans,*

Corollarium tertium.

Damnans erroris aduersariorum sententiam.

Tertio igitur ex dictis inferitur, sententiam illam,

iam, quam ille impugnator defendit, & omnia, quae ex illa intulit, & eo tempore valde temeraria fuisse, quod notavit Henriquez lib. 12. Summæ cap. 5. num. 6. & nunc iam non posse ab errore excusari. Nunc de doctrina agimus, non de persona, ob aliquam enim ignorantiam, vel inadvertentiam, possumus aliquando excusare personas, quarum iudicium ad nos non spectat, sed solum gradum certitudinis doctrinae explicare. Quia ergo Summus Pontifex in Constitutione, *Ascendente Domino*. illos errores infinuavit, & damnavit, totam sententiam commemorare, & refellere necesse est.

Principale
asseritum
est
hoc
erat
sententia
perpetua
fundamentum
manu
distinxisse.

Nunc ab
inter
non possit.

Prohibetur
sub
com-
municatio
nec
cruci-
ta.

XIII.

Primum illa
fitionibus,
quas adversarij
ex dicto principio
inferrebant, & in
predicta constitutione,
Ascendente
Domino no indicantur.
Prima erat Societatis
scholares ap-
prietates
subditos
existere. Quia non
sunt de corpore
Societatis, nec
Societatis
aut illius
superiores
ius aliquod
in illos habent,
aut ex
votum, aut
a Summo
Pontifice, quia
ipse etiam
tale ius
non habet.
Sed hæc omnia
satis ostendunt,
quam falsum sit
principium ex quo
inferuntur, cum in
tot absurditates
inducatur, quamquam
etiam illationes
solide non sint, &
in primis adversarij
nomine Ordinariorum
videntur intellexisse,
non tantum Episcopos,
sed etiam
seculares iudices,
respectu eorum,
qui nondum
ordinati sunt: nam si non

sunt veri religiosi, neque etiam sunt clerici, erunt laici seculares, & consequenter ordinarii iudicibus temporalibus subiecti: quo nihil poterat cogitari absurdius, magisque repugnans communi sensui, & consuetudini totius Ecclesiae ab initio huius religionis. Erravit autem huiusmodi impugnator, non solum in principio falso, scilicet, quod hi non sint veri religiosi, sed etiam in illatione. Novit enim religionum non sunt veri religiosi, & tamen gaudent privilegio fori, & exemptione totius religionis, quando sub illius obedientia vivunt, & in probatione versantur: ergo multo magis scholares Societatis in ea approbati, cum sub eius obedientia vivunt, & in ordine ad solennem professionem adhuc in probatione existant, gaudent privilegio fori, & exemptione totius religionis.

Falsum est
scholares
Societatis
tam-
porali ius
subdi.

Deinde falsum omnino est, Societatem non acquirere ius in huiusmodi scholares, & erroris fundamentum fuisse videtur, quia hoc ius solum potest dari, vel acquiri, per votum solenne, eo quod non soli Deo, sed homini etiam sit; non autem per vota simplicia, qualia hæc sunt, quae soli Deo sunt. Ac propterea Pontifex respiciens ad radicem huius deceptionis, duo respondet. Primum est, solennitatem voti sola Ecclesiae constitutione esse inventam, quasi tacite diceret, non esse de substantia status religiosi, tum quia hæc substantia de iure divino est: tum etiam, quia sicut Ecclesia adiunxit illam solennitatem, ita etiam potest sine illa, statum religiosum approbare, in quo fiant, & serventur omnia, quae Christus instituit cum alia determinatione, seu circumstantijs. De qua re copiose in tom. superiori dictum est, cum de voto simplici, & solenni, & de essentia status religiosi, in communi ageremus. Secundum est, qui hæc vota in Societate emittunt, se tradere, & divino servitio mancipare in religione a sede Apostolica approbata: ac si diceret, falsum esse per vota simplicia, non posse simul fieri traditionem, quae per illa contrahitur: & consequenter, quamvis votum simplex non necessario fiat homini, non tamen hoc illi repugnare, eo scilicet modo, quo votum fieri potest homini, scilicet, materialiter tantum: nam promissio ipsa Deo fit, materia autem esse potest obedientia homini præstanda propter Deum. Quo etiam modo, & non aliter potest solenne votum fieri homini, siue præsupponat promissionem factam homini, siue non: utroque enim modo fieri potest, tam solenne votum, quam simplex, ut citato loco dictum est.

XIV.
Falsum est
Societatem
non habere
ius in illo,
ostenditur
ex duplici
di-
sto Pontificis.

Addo ulterius doctrinam illam omnino falsam esse, non solum in tam manifesto, & evidenti religionis statu, ubi traditio intervenit, & perpetua vota, quantis simplicia: verum etiam in alijs vivendi modis, qui sunt in Ecclesia, & in votis simplicibus, quae vel sunt, vel fieri possunt purè, & sine traditione. Nam in primis votum simplex fit Deo, & consequenter consecrat Deo aliquo modo materiam de qua fit, & ideo eo ipso subiicit illam aliquo modo potestati Summi Pontificis, qui est Dei Vicarius, & ideo ad eum spectat procurare, & efficere, ut quicquid Deo debetur, ei solvatur. Ut v. g. in Hispania fuerunt multa vota simplicia de certa aliqua portione, vel elemosynæ Ecclesiae Compellanae tribuenda, per quae acquisitum est aliquod ius Prælati Ecclesiae, & maxime Summo Pontifici ad cogendum, ut illa vota compleantur. Hinc etiam multa statuta sunt à Romanis Pontificibus de voto Hierosolymitano, seu Crucis signatorum in ordine ad observationem eius, ut constet toto titulo de voto, cum tamen votum illud simplex tantum sit. Et eadem ratione, si quis publicè voueret hospitali perpetuo servire, posset Pontifex

XV.
Eadem
sal-
tas
votis
exemplis
ge-
neraliter
ostenditur.

Pontifex, suo iure utens, illum compellere ad tale votum seruandum; ergo per vota simplicia potest persona specialiter constitui sub iure Pontificis, qui etiam poterit ius illud in aliam personam, vel congregationem transferre. Præterea nonnullæ sunt congregationes in Ecclesia, quæ non attingunt statum verè ac propriè religiosum, vel quia non faciunt, vel quia in illis non sunt vota perpetua, etiam ex parte vouentium, vel propter alias causas: & nihilominus approbatæ sunt à Pontificibus, vt viles, & honesti viuendi modi, & eximuntur per eosdem Pontifices à potestate iudicium ordinariorum, vt sunt in Lusitania Clerici congregationis Sancti Iohannis Euangelistæ, vulgo à Sancto Loyo nuncupati, & alij sunt multi similes. In eos ergo habet Pontifex peculiare ius, ratione cuius eos sibi referuat, & congregatio vnaquæque habet ius in personas quandiu in illa sunt, tanquam in membra sua, quæ gubernare potest, & corrigere, & ad vota seruanda cogere: ergo etiam extra statum religiosum est falsa illa doctrina, & contra Ecclesiæ consuetudinem.

XVI.
Eiusdem ratio à priori.

Ratio autem à priori est, quia etiam per hos viuendi modos, & per talia vota dicantur personæ cultui diuino, pro illo tempore, seu quandiu in eo viuendi modo perseuerant, & ad illum cultum specialiter obligantur. Atque hoc satis est, vt sub Pontificio iure specialiter constituantur, & consequenter vt sub eius peculiari protectione, ac regimine recipi possint, ac subinde eximi à iurisdictione ordinariorum, non tantum spiritualium, sed etiam temporalium, etiam quoad personas non habentes ordinem clericalem. Quia quicumque titulus diuinus (vt sic dicam) seu spiritualis, sufficit vt Pontifex possit eximere à potestate temporalis personas laicas: nam sub ea ratione Ecclesiasticæ reputantur. Sic enim exemptio clericorum iure pontificio facta est iuxta probabiliorem sententiam, quam libro 4. defensionis fidei ostendimus, & videri potest Coar. in practica. quæst. cap. 31. Et eodem iure facta est exemptio religionum, etiam quoad nouitios, siue à iurisdictione seculari, siue (quod facilius est) à iurisdictione Episcoporum: cur ergo non potuit hoc facere Pontifex etiam in his membris Societatis. Potuit ergo, & multò antè fecit Paulus III. dicens, Societatem, & vniuersos illius socios, & personas illorum ab omni superioritate, iurisdictione, & correctione quorumcumque Ordinariorum eximimus, & liberamus. Et tamen hic aduertendum, duplicem potestatem habere Prælatus religionis in subditos, scilicet, iurisdictionis, & dominatiuam. Priorem habet hodie à Pontifice, vel olim ab Episcopis. Posteriolem habet ex vi ipsiusmet professionis ab ipso proficiente. De hac ergo posteriori procedunt, quæ diximus: nam quoad illam tam efficax est traditio, quæ per dicta vota in Societate fit, quam quælibet professio. De priori verò res est manifesta ex bullis Pontificis; sed de illa iurisdictione, & actibus eius infra ex professo disputandum est in lib. 10. à c. 4.

XVII.
Secundum illatum.
Tertium illatum.

Alia illatio illius auctoris erat: non obstantibus his votis Societatis, posse scholares approbatos ad quemcumque regularem ordinem, liberè transire, inuitis suis prælatis. Et altera huic annexa erat. Etiam si omnino à religione deficiant, & ad seculum transeant, posse à quocumque confessario per bullam Cruciatæ absolui, & ab Episcopis iure ordinario dispensari, vt in seculo maneant, vel vxorem ducant: nec per hæc omnia fieri aliquam iniuriam Societati, etiam per apostasiam ab illa. Sed hæc omnia, quatenus ex prædicto fundamento procedunt, eandem ferè censuram merentur, & ita ab eodem Pontifice, eodem modo reprobandur, & ab alijs antiquioribus Pontificibus sunt vel expressè, vel virtute damnata. Nam in primis Paulus III. in 5. sua

bullæ anni 1549. specialiter prohibet: ne quis post emissam votum secundum constitutiones prædictas, siue professus, siue scholaris, siue conditor Societatis sit, ad quemcumque ordinem etiam per sedem prædictam approbatus, Carthusiensem, aut dictæ sedis licentia transire valeat. Aut ergo hoc potuit Pontifex statuere, aut non potuit. Hoc potest. Eiusdem ratione dicere sine dubio esset erroneum contra Pontificis potestatem, & sententiam, sine vilo fundamento: si autem potuit: ergo post illud decretum omnino falsa erit illa doctrina, in d. & erronea, si sensus erat, non obstat illo decreto, licetum esse transitum illum. Quod si oppugnator ille responderet, se ignorasse decretum illud, excusari quidem posset ab errore, non tamen à temeritate, quod de re adeo graui, & animarum salutis adeo nociuæ, dependenteque à speciali iure particularis religionis, iudicium protulerit sine sufficienti notitia instituti approbationis, & priuilegiorum talis religionis: quod quilibet prudens Theologus maximè cauere debet. Confirmari hoc potest ex bulla Pij V. Dum indeffessè, in qua declarat Societatem, & singulas eius personas verè & non fictè mendicantes esse, & frui omnibus & singulis dispositionibus, favoribus, & bullis gratijs, tam à iure, quam ab homine religionis mendicantibus concessis. Vnum autem ex his favoribus & gratijs est: vt mendicantibus non liceat transitus ad alias religiones non mendicantes, sub pena excommunicationis latæ sententiæ iuxta constitutionem Martini V. in Concil. Constantiensi, quam refert Antonin. 3. p. tit. 2. 4. cap. 71. Et similem Benedicti XII. refert Tabien. verb. religiosus. §. 23. Ergo etiam ante Gregorij constitutionem ex villius bullæ Pij V. erat falsum prædictum illatum.

Diceret fortasse: illationem illam intelligendam esse ex vi votorum, & iure ordinario, non tamen propterea excludi, quin ex peculiari priuilegio Pontificis prohiberi possit. Sed hoc in primis declarandum fuisset: quantum enim ex declaratione Gregorij colligitur (proprium enim opus harum impugnationum ad manus non venit) simpliciter videtur ille Theologus asseruisse, eo tempore id fuisse licitum. Deinde interrogo, quo sensu dicatur ex vi votorum talium votorum, licitum esse transitum, seculi specialis prohibitione. Nam etiam in quacumque alia religione licet transitus, non tamen indistinctè, sed ad strictiorem, non verò ad laxiorem, quia votum maioris boni non potest commutari in minus, propria autoritate: neque etiam ad æqualem, vel quia commutatio in æquale fortasse requirit etiam authoritatem superioris: vel certè propter ius acquisitum priori religioni, quo priuari non debet, nisi vbi maius bonum ipsius religiosi intercedit. Videtur ergo sensus illius asseritionis fuisse in hoc gradu Societatis licitum esse transitum indistinctè ad quamcumque aliam religionem in qua vota solennia emittuntur, quantumuis laxa, & remissa sit. Et hoc etiam omnino falsum est ex vi ipsorum votorum, & seculi specialis prohibitione Pontificis. Primo, quia vt ostensum est, etiam per hæc vota est ius acquisitum religioni. Secundo, quia probatum est, etiam per hæc vota constitui verum, ac proprium religiosum, qui comparatus ad alium statum constitutum per vota solennia, potest esse multò strictior & perfectior illo: nam licet excedatur in solennitate voti, & in modo obligationis ex parte religionis, excedere tamen potest in perfectione finis, & mediorum, & in materia votorum substantia, & in rigore obseruantie ac disciplinæ religiosæ, qui excessus maior sine dubio est, magisque periculosus ad perfectionem animæ, & ad cultum Dei: nam solennitas voti extrinsecum quid est, pendens magis ex constitutione extrinseca, quam ex voluntate propria. Obligatio autem ex parte religionis, vel

Vel carentia eius, non minuit voluntatem, & obligationem ex parte religioni se tradentis, imò reddit illam quodammodo magis liberalem, vt c. 2. nu. 2. dicebam. Ergo hic status religiosus Societatis cum quacumque religione alia in hoc conuenit, quòd seclusa speciali concessione, aut prohibitione Pontificis, quòd ab illo ad strictiorem statum licitus esset transitus, non verò ad laxiorem, vel aequalem, etiam si vota eius sint solennia: nam hæc sola circumstantia non reddit statum strictiorem. Quod quidem satis confirmant Pontificia indulta: nam si generatim, & ex vi talium votorum status in quo sunt vota solennia, esset strictior, & gravior Deo, iniunctum planè fuisset hunc transitum vniuersaliter prohibere: ergo signum est illam circumstantiam ex mente Pontificis non multum referre, nisi ubi cetera paria essent. Tandem inuare potest, quòd hi scholares approbati, non solum tria vota substantialia in suo gradu emittunt, sed etiam promittunt professionem facere in Societate, quando iussi fuerint: non ergo possunt promissionem illam implere in quacumque alia religione laxiore.

XIX. Solum posset hic aliquam dubitationem habere, An professio facta in alia religione, non obstantibus prioribus votis Societatis, sit valida, esto sit illicita? quòd etiam non habet dubitationem de facto. Quia si rectè ponderentur omnia verba Pauli III. irritam significant esse illam professionem, idque expressè declarant Pius IV. & Pius V. in bulla anni 1565. quæ incipit, *Aequum reputamus*, & videri potest compendium priuilegiarum Societatis verb. *Apostata* §. 5. & 9. Sed dubitari potest ex natura rei, & ex vi talium votorum. Est enim communis doctrina D. Thom. & à nobis tom. præced. tractata, eum qui habet simplex votum religionis strictioris, protulendo in laxiori, malè facere, factum tamen nihilominus tenere, ita vt obligatio prioris voti omnino extincta maneat. Posset ergo quis cogitare, ita fore in Societate, secluso speciali iure pontificio: & potest ita suaderi. Nam qui vni rem aliquam promittit, & eam postea alteri tradit, licet malè faciat, donatio tamen tenet, sicut tenet matrimonium cum vna, post sponsalia de futura cum alia, vel post votum simplex castitatis. Ita verò comparatur professio ad vota simplicia: ergo ex natura rei valida esset professio post vota simplicia castitatis, si per Ecclesiam irrita facta non esset. Nihilominus probabilius censeo, sicut secunda professio facta in religione, non magis stricta vel perfecta, inuita alia religione, in qua prior professio præstata, irrita est ex natura rei, vt ex citato tomo suppono. ita professionem factam ab scholari approbato Societatis in quacumque religione laxiori, seu minùs perfecta esse ex natura sua irritam. Ratio est, quia professio secunda in priori casu non est inualida propter propriam solemnitatem votorum in priori professione, sed propter traditionem ratione cuius sit, vt secunda professio sit donatio rei alienæ, & in perpetuum iam tradita ad vsum eiusdem generis, nulla subintellecta conditione, vel exceptione, nisi de religione seu statu perfectiori. Sed quoad hanc traditionem ex parte religioni se donantis, & quoad ius acquisitum ipsi religioni: equalis est hæc admissio scholarium cuiuslibet professioni: Nam verè se tradunt Societati in perpetuum, & ipsa eos acceptat, vt ex forma vouendi patet, & ex declaratione Pontificum Pauli III. Iul. III. Gregor. XIII. Ergo, &c.

XX. Atq; hinc tandem constat, quàm falsa sint omnia, quæ in altera illatione subiunguntur. Nsm vt ab ultimo puncto incipiamus, cum ostensum sit Societatem acquirere speciale ius dominatium in scholares Societatis, medijs eorum votis, euident est, non posse huiusmodi scholares inuita Societate illam

deferere, sine magna eius iniuria, quia priuant illam suo iure, sicut qui se alteri donauit in seruum, non potest fugere sine iniuria Domini, & qui rem suam alteri donauit, non potest eo inuito illam surripere sine iniuria eius ac vero furto.

Deinde euidenter falsum est ab hoc peccato apostasie, posse huiusmodi transigam liberè absolui à quocumque confessario, tum quia ibi manent verè religiosi, & ideo subiecti in foro etiam penitentiae Prælati suæ religionis, sine quorum facultate non possunt alijs confiteri, nisi à Pontifice illam habeant. Per bullam autem Cruciatæ illa non habetur, vt ex tract. 8. lib. 2. nunc suppono, idque maximè respectu apostatarum, & in tantum detrimentum religionis: videri etiam potest compendium priuilegiarum Societatis verb. *Absolutio* §. 11. Tum etiam, quia in bullis Pontificijs declaratum est, illud esse verum peccatum apostasie à religione, quæ iure communi habet excommunicationem annexam, à qua non potest vllus confessor absolui: quam contra hos apostatas specialiter tulerunt, & sibi referuarunt Pius IV. & Pius V. in bulla, *Aequum reputamus*. & habetur in citato compendio verb. *Apostata* §. 1. & 2. cum alijs. Tum denique, quia illi quando in eo statu permanent, in statu damnationis sunt, vt rectè dixit Caietan. in communi de apostatis loquens verb. *Apostata*. & ideo in eo statu permanentes, à nemine possunt absolui, ne dum à quolibet confessore. Si autem ad mentem redeant, ad suos superiores recurrere debent, vt ab eis absoluantur. Nisi fortasse ob necessitatem aliquam urgentem iuxta communem ius absoluiendi essent: Nam tunc non virtute bullæ Cruciatæ simpliciter absoluiendi sunt, sed sub obligatione comparandi.

Denique falsum conuincitur, posse Episcopos cum his apostatis, vel religiosi dispensare. Quis enim vnquam dixit, posse Episcopum iure ordinario facere ex religioso, non religiosum per dispensationem, aut ex mendicante, non mendicantem? Si autem sunt verè ac propriè religiosi, vt ostensum est toto capite præced. ergo. Deinde, licet Episcopus possit dispensare in voto simplici, non tamen in traditione, & donatione Deo facta, & religioni propter ipsum: & ideo in alijs religionibus non potest dispensare cum oblati, seu conuersis, qui se verè ac propriè religioni donarunt, etiam si propriè religiosi non sint, ex defectu votorum: sed hi religiosi Societatis verè se tradunt & perfectiori modo & cum votis sufficientibus ad statum religiosum constituendum, ergo. Præterea, Episcopus non potest iure ordinario dispensare in votis religionis, & totalis castitatis perpetuæ: sed hi religiosi emittunt in primis votum totalis castitatis, & præterea promittunt ingredi Societatem professam, quæ promissio re vera est votum religionis, vt etiam declaratum fuit in 3. Congregatione Can. 2. diciturque latius lib. 4. cap. 16. & 17. ergo non potest Episcopus in eis dispensare. Neque obstat, si quis respondeat hæc vota includere conditionem, ac proinde non esse reseruata, quia tom. superiori diximus, votum castitatis, non esse reseruatum nisi sit absolutum: respondetur enim in primis promissionem illam ingrediendi Societatem professam, solum includere conditionem hanc, si ipsa Societas voluerit illam admittere: hanc autem conditionem planè includit omne votum religionis: est ergo illud tam absolutum votum religionis quàm esse potest. De voto autem castitatis fatemur, non absolute fieri, sed vt annexum tali statui, & ideo includere tacitam determinationem, dum ille status durauerit. Hic autem status est omnino extra potestatem Episcoporum: ergo & votum quo constituitur, seu quod illi annexum est. Tandem hæc persone sunt

XIX. Item à nemine possit absolui, quomodo ipsa Societate vel Papa.

XXII. Item non potest Episcopus cum votum castitatis dispensare, ostenditur quodammodo.

sunt omnino extra iurisdictionem Episcoporum, ut est notissimum. Quomodo ergo possunt Episcopi eorum statum mutare, aut in eorum votis dispensare.

XXIII.

Tertium illarum negans commutari posse vota in seculo facta in vita scholarum Societatis, duplicem sensum habet. Primo, Prior sensus negans propriam commutationem impugnat.

Ultima illarum dicti oppugnationis erat: Non possunt vota in seculo facta in hac tria vota scholarum Societatis, seu statum illorum commutari. Hæc verò propositio duplicem potest habere sensum. Vnus est, etiam per modum commutationis, non posse ex intentione ipsiusmet videntis, vel ex ordinaria potestate confessorum, aut Prælatorum Societatis præcedentia vota in hæc commutari. Alius est, hunc ingressum, seu incorporationem in Societate non habere vim extinguendi omnia præcedentia vota, quam habet professio cum votis solennibus. Prior sensus, simpliciter loquendo, falsus est, & ita reprobat Gregorius XIII. dicente; *Insuper assensum non posse vota aliqua in seculo emissam tria hæc substantia Societatis commutari, cum tamen hæc vota sint status, ut profatur, religiosi adeo viliis, & perfecti, ut illam hæc possint: hæc verò in aliorum ordinum eorum solennia vota commutari sit ab hac sede iussu de causis interdictum.* In quibus verbis duæ rationes indicantur. Prima est, verus status religionis, & præsertim tam perfectus, melior est, & gratior Deo, quam obseruantia cuiuslibet voti in seculo emissi: sed hæc vota constituunt talem statum, ergo in illa possunt qualibet vota seculi commutari. Alia ratio est à posteriori, seu fundata in iudicio sedis Apostolicæ; nam vota seculi possunt commutari in vota solennia religionis: sed hæc vota Societatis iudicata sunt à sede Apostolica adeo perfecta, ut veterit illa in solennia alterius religionis, præter Carthusiam, commutari: & consequenter illa ut paria ad minimum æstimaverit: ergo etiam illa iudicavit talia, ut in illa possint vota seculi commutari.

XXIV.

Notationes pro enumeratione dictarum commutationum.

Vota in seculo incommutabilia votis scholarum per hæc ipso iure suspenduntur.

Quid de votis compositibilibus.

Hæc autem ipsa commutatio duobus modis intelligi potest. Primo, ut ipso iure fiat; ex intrinseca scilicet vi talium votorum, vel certe ex aliquo privilegio iuris. Secundo, ut fiat ex intentione ipsius videntis, qui præcedentia vota vult in hæc tria commutare. Deinde potest intelligi hæc commutatio vel simpliciter, vel secundum quid. Simpliciter appello quodam priora vota omnino extinguuntur: secundum quid, quando tantum suspenduntur. Deinde suppono, quædam esse vota præcedentia hunc statum, quorum obseruantia repugnat tali statui, & obseruationi eius, atque de his nulla est difficultas, quin saltem suspendantur ex vi talis status, & horum votorum quantum simplicium: & quod hæc vota licet & sanctè fiant, & consulenda sint fieri non obstantibus aliis votis præcedentibus: nam quoad hoc hæc vota æquiparantur professioni: Quia & constituunt statum de se perpetuum, & valde perfectum, cuius obseruantia longè maius bonum est, quam sit executio aliorum votorum. Item quia talia vota suspenduntur ipso iure per primum ingressum religionis, etiam per novitiatum, ut in tom. super. ostendimus; ergo multo magis suspenduntur per statum religiosum illis tribus votis firmatum. An verò omnino etiam auferrantur, statim dicetur in num. 26. Alia autem sunt vota, quæ possunt optimè in religione impleri & nihil impediunt religiosam obseruationem, seu disciplinam, sed illi aliquid addunt. Et de his etiam est certum posse, ex voluntate alicuius, qui potestatem habeat commutandi pro eo tempore, quo talia vota durauerint suspendi per quandam commutationem secundum quid, seu pro eo tempore. Probatur, quia talis commutatio euidenter est in melius, ille enim status quandiu durat, multo melior est, quam particularia vota, quæ in seculo fieri possunt. Dices, melius est utrumque simul seruare, cum fieri possit. Respondetur, non teneri quem-

piam ad omne id quod melius est, & sæpe non expedire obligationes accumulare. Atque hinc, ut talis commutatio fieri possit propria autoritate ipsius videntis, quia commutatio in melius ita fieri potest, ut supra dixi, & ex professo in lib. 6. de voto cap. 18. Oportet tamen ut ipse vouens intendat talem commutationem facere, quando hæc tria vota emittit: Nam postquam aliquis plura vota fecit sine commutatione, non potest postea sua voluntate unum in aliud commutare, quia iam viroque oneratus est. Deinde potest hæc commutatio fieri per prælatos Societatis, quia cum possint dispensare, ut suppono, multo facilius poterunt commutare: sed oportet etiam advertere, si talis commutatio fiat in aliqua opera religionis, illa manere sub obligatione voti, cum tamen alias solum fortasse essent sub directione regule, & ideo melius est, ut simpliciter dispensentur pro eo tempore: vel à principio commutentur in ipsamet tria substantia vota, & religiosum statum, nullam illis addendo obligationem voti, ad specialia opera, quod sine dubio neri potest. Imò etiam ipso iure Societatis factum videtur. Nam in prima congregatione generali Can. 22. de omnibus votis in seculo factis præterquam religionis determinatæ dicitur, in Societate suspensa, *scilicet etiam si per professionem non tollantur, & ita obligentur eorum iussu, dum persona in Societate manet.* Quod merito ita factum est: nam omnes rationes, quibus D. Thom. probat præcedentia vota, per professionem tolli, probant expedire, ut saltem per hæc vota suspendantur, ut facile conficit legenti ea, quæ in tom. super. de illo puncto tractauimus.

Difficultas verò est, an etiam commutatio simpliciter hoc locum habeat, ita ut licet contingat scholarum approbationem ei in Societate, non reuertatur obligatio priorum votorum. Ad quam breuiter respondendo, ex intentione vouentis posse fieri, talem commutationem, non tamen fieri ipso facto, aut iure, nisi intendatur. Ratio prioris partis est, quia hic statum cum his tribus votis, eo modo quo sunt perpetua ex parte vouentis, licet ex parte religionis aliquando auferri possint, sunt bonum melius, & perfectius, quam omnia vota in seculo facta, etiam si haberent materiam duraturam per totam vitam: quia per illam obligationem persona multo magis consecratur Deo, & ferè moraliter continget, ut opera facta in tali statu, intra vnum annum sint meliora, & gratiora Deo, quam essent futura omnia opera aliorum votorum, etiam si obligatio eorum per totam vitam esset duratura: ergo licet, & valida est talis commutatio, non solum si auctoritate superiorum fiat, quod est manifestum, sed etiam propria voluntate. Ratio verò alterius partis est, quia licet is qui habet votum inferioris boni, faciat votum de alio bono meliori, non incommensibili priori, si non intendit specialiter commutari unum in aliud, non commutat ex vi talis facti, sed multiplicat vota: sed ita est in præsentibus, ergo ex vi talium votorum non fit commutatio, & consequenter nec iure naturali fit: quia hoc nullum est aliud, nisi quod natura talium votorum postulat: Neque etiam iure politico diuino, vel humano, quia nullum tale est. Quin potius in dicto Can. 22. significatur talia vota in seculo facta non omnino auferri nisi per professionem, quod intelligi ipso iure, seu ex sola intrinseca vi talium votorum: non verò quod non possint auferri ex absoluta commutatione intenta à vouente.

Et quantum ad hoc posset aliqua differentia constitui inter hæc vota scholarum, & professionem probabilius simpliciter dictam. Nam per professionem probabile est extinguere omnia priora vota ipso facto & ita, ut absque alia commutatione à proficiente intentata, Si autem

differentia aliqua inter vota scholasticorum Societatis, ac professionem.

Si autem hoc convenit professioni (res enim non certa) id non provenit ex solo iure naturæ, neque ex aliquo iure scripto, quod sufficienter id declararet, sed adiuncta communi consuetudine, & traditione Ecclesiæ, quæ omnia in tom. super. latè probavi, & declaravi. Quia ergo hæc admissio scholasticorum in Societate non est absoluta professio, & secundum præsentem statum Ecclesiæ est nouo iure introducta, ideo non videtur ad illam extendendus hic effectus, qui maxime in consuetudine fundatur, cum illa consuetudo solum in proprijs professionibus locum habeat. Maxime cum inter statuta Societatis in prædicto Canon. 22. fiat in hoc differentia inter hæc vota simplicia & professionem, quæ non potest in alia re constitui, quod ad præsens attinet, nisi quod professio extinguit ipso facto priora vota seculi: status autem scholasticorum solum ea suspendit, nisi alia via per dispensationem, vel commutationem ab homine, vt ita dicam, aufertur. Si igitur oppugnat ille solum hanc differentiam constituere voluisset, non cum illo contenderemus. Quia verò absolute dixit, non posse vota in seculo emissã, in tria hæc substantialia Societatis commutari: ideo hæc assertio non minus quàm alia reprobatur. Maxime cum eò semper tendat, vt hunc statum eleuet, & adeò diminueat, vt sentiat sufficientem non esse, vt in illum vota seculi commutari valeant.

C A P V T V.

An prædicta scholasticorum approbatorum admissio in Societatem, dicenda sit professio?

Concluditur contra auctores tertij vtriusq.

I. *Vnum professionis significatum.*

Superest explicemus, an hæc admissio, & incorporatio scholasticorum approbatorum in Societate, non solum constituat illos in vero statu religioso, vt hæcenus probatum est, sed etiam (vt rationi dubitandi initio capitis tertij posita omni ex parte satisfaciamus) dicenda sit vera professio, & ita possit simpliciter appellari. Quæ licet videatur quæstio de vñ vocis, tamen ad intelligentiam iurium, potest esse necessaria: nam quod ad rem spectat, facile poterat distinctione expediri. Primo enim si nomine professionis religiosæ intelligatur traditio omnino absoluta, & votis solennibus firmata, atque ad eò indissolubilis per potestatem intrinsecam religionis, sic dicendum est hanc admissionem non esse professionem, quia re vera illi non convenit prædicta descriptio, vt hæcenus probatum est. Atque in hoc sensu, in eodem Societatis instituto, ac bullis, & constitutionibus eius distinguitur gradus scholasticorum à gradu professorum, & admissio illorum, ab horum admissione: & vna vocatur professio, non tamen alia, vt constat ex 5. part. Constitut. cap. i. per totum, & sæpe in sequentibus: vnde in forma ipsa vouendi qui proficitur, expressè dicit: *Ego professionem facio*: alij verò minime. Et iuxta hanc significationem vocis, ad difficultatem tactam respondendum est, negando statum religionis solum constitui per professionem in hoc rigore sumptam: potest enim per aliud genus admissionis, à nobis explicatum verè, ac propriè constitui. Quia verò iura canonica, & interpretes eorum, ac ceteri Doctores loquuti sunt de statu religioso ante Societatis approbationem, quo tempore per solam professionem in eo rigore sumptam religiosi constituebantur, ideo absolute dicunt per professionem constitui verum religiosum. Dicunt etiam professionem esse necessariam secundum illum statum Ecclesiæ, in quo alius modus non erat in vñ, neque approbatus: & eodem sensu cum aiunt Franc. Suar. de statu relig. tom. IV.

ante professionem non esse verum religiosum, solum intendunt dicere susceptionem habitus, seu primum ingressum, vel nouitatum non sufficere ad constituendum verum religiosum, donec fiat professio, per quam incorporaretur quis religioni: tunc enim non erat alius incorporandi modus. Secundò, quia nouissime in Can. 26. Congreg. 7. *Professionis* vox latius aliquantò sumitur, dum sub eo nomine distinguuntur vota formatorum coadiutorum à prædicta approbatorum scholasticorum admissione. Sic planè etiam admissio hæc non dicitur professio. Vnde similiter ad præsentem difficultatem negabitur consequentia, religiosum scilicet statum constitui per professionem solum eo etiam latiori modo sumpta professione.

Potest verò tertio accipi vox illa *professio* vel *girosa* generalius pro quacunque firma, ac stabili vñione cum religione approbata, per traditionem, & vota substantialia religionis per legitimam potestatem Ecclesiasticam publicè admissam. Et hoc modo dicendum est, hanc scholasticorum admissionem in Societatem esse veram professionem, vt ex dictis constat. Sic etiam generaliter pro quocunque tempore, & tam de facto, quàm de possibili verum est, per omnem professionem huiusmodi, & per solam illam, verum, ac proprium statum religiosum constitui. Quod etiam ex hæcenus dictis notum est. Nec verò hæc significatio illius vocis aliena est ab eius proprietate, & communi vñu, & ab vñu multorum Doctorum: Nam iuxta Latinam proprietatem *profiteri* generaliter significat, vel palam ac publicè promittere, vel munus aliquod publicum cum aliqua solennitate suscipere, quomodo dicitur quis proferri militiam, aut magistrum Theologiæ scholasticæ, vel sacrarum literarum, aut Iuris prudentiæ, &c. Sic etiam D. Thomas 2. 2. quæst. 184. artic. 5. ait, Episcopum cum assumit Episcopatum, solennem professionem facere, vbi constat non loqui de solenni professione prout à religiosis fit, sic etiam Concil. Toletan. II. cap. 1. de subdiacono dixit, admitti posse vigesimo anno ætatis, habita probatione sue professionis. Præterea Innocent. in cap. *per eorum*, de regular. professionem validam vocauit illam, quæ fit extra claustrum, & in manibus alicuius, qui non habet potestatem incorporandi religioni, quanuis solum habeat vim voti simplicis. & ibi Antoninus, à quo non multum distat Abbas n. 2. ita etiam loquitur de professione facta in manu Episcopi, cum tamen fateantur illam non constituere verum religiosum, sed solum esse votum quoddam simplex, & cum solennitate quadam accidentali emissum. Et Palud. in 4. d. 38. q. 3. in fine, non dubitat professionem tacitam vocare *professionem*, quamvis dubitet, an talis professio reddat inhabilem ad matrimonium. Cum ergo hæc incorporatio scholasticorum in Societate, publica sit non solum promissio, sed etiam traditio, atque assumptio religiosi status, & iam nunc reddat personam inhabilem ad matrimonium, meritò possit appellari *professio*. Vbi de sensu constaret, quod sc. in hac generali significatione, & non in alia rigorosa, & quasi specifica sumitur.

An verò iura quæ loquuntur de professione religionis, comprehendant hanc admissionem scholasticorum Societatis: nec parum refert, nec facile definiri potest. Primum constat, quia ex illo pendunt quæstiones plures, vt an omnia, quæ iura requirunt ad professionem, requirantur ad hanc admissionem, vt talis ætas, tantum probationis tempus, &c. Item an metus reddat nullum hunc ingressum, sicut reddit nullum illum ingressum, & sic de alijs. Denique inde etiam pendere videtur, an hi scholares in iure comprehendendi sint sub nomine regularium, seu religiosorum: nam hæc duo, professio-

II. *Alterum significatum iuxta quod etiam satis fit prædictæ rationi diligendi.*

III. *An in iure nomine professionis gaudeant scholares Societatis, acque adeo nomine regularium, & religiosorum.*